

INFORMACE ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ č. 10/2018

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Diagnostika rómských dětí zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia = Assessment of Roma children from socially disadvantaged environment /
Ján Ferjenčík -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Psychológia a patopsychológia dieťaťa -- ISSN 0555-5574 -- Roč. 52, č. 2 (2018), s. 127-139.

V úvodu se stať věnuje problematice psychologické diagnostiky minorit a komparativní psychologické diagnostiky s ohledem na národní, etnickou, kulturní či rasovou afinitu, dále se zabývá otázkou měření inteligence jako ukazatele kognitivních výkonů romských dětí a problémem kvalitativní heterogenity testů, které se k měření používají. Upozorňuje na nevhodnost globalizujícího přístupu k hodnocení mentální výkonnosti dětí a doporučuje mapování jejich schopností v mnohorozměrném prostoru rozličných jasně definovaných konstruktů. Kriticky hodnotí praxi používání psychologických testů na Slovensku, zabývá se problematikou adaptace převzatých zahraničních testů a zaměřuje se na testové normy vzhledem k minoritám, to vše v kontextu slovenského vzdělávacího systému. V závěru upozorňuje na skutečnost, že současný systém vzdělávání na Slovensku vyžaduje, aby se doučování svých dětí věnovali i vzdělanější rodiče majoritní populace, pro děti z minorit je naděje na úspěšné zvládnutí školy ještě výrazně nižší. Je tedy třeba dosáhnout toho, aby systém vzdělávání nebyl diskriminační a nespravedlivý.

diagnostika ; diagnostický test ; psychologický test ; měření výkonu ; poznávací schopnost ; Romové ; sociálně znevýhodněný ; systém výchovy a vzdělávání ; spravedlnost ; diskriminace ; Slovensko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470078>

2.

Lernfortschrittsdiagnostik Orthographie (LDO) : Entwicklung und Anwendung eines computergestützten Instruments zur längsschnittlichen Erfassung orthographischer Kompetenzen für Zweit- und Drittklässler
[Diagnostika ortografických kompetencí : vývoj a aplikace počítačem

podporovaného nástroje pro longitudinální zaznamenávání ortografických kompetencí ve 2. a 3. ročníku] / Jürgen Walter, Kristina Clausen-Suhr -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Heilpädagogik -- ISSN 0513-9066 -- Roč. 69, č. 5 (2018), s. 207-224.

Příspěvek seznamuje s vývojem, hodnocením a aplikací nového počítačem podporovaného nástroje pro měření pokroku v ortografických kompetencích žáků 2. a 3. ročníku základních škol. Nejprve si však všímá pojmu diagnostika pokroku v učení a uvádí odbornou literaturu, která se jím zabývá. Upozorňuje na skutečnost, že ačkoliv metody měření pokroku v oblasti čtenářské gramotnosti a v oblasti početních operací se již považují za spolehlivé, metody zkoumání pokroku v pravopisu dosud nevedly k uspokojivým výsledkům. Představovaný nový diagnostický nástroj má ambici tuto mezeru vyplnit.

pravopis ; diagnostika ; způsobilost ; základní škola ; první stupeň ; počítač ; žák ; hodnocení ; pojem ; učení ; odborná literatura ; metoda hodnocení ; porozumění textu ; počítání ; měření ; zlepšení ; ročník 2-3 ; azyl

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469617>

3.

Neposlušanije : v čem příčiny i čto možno sdelat'? [Neposlušnost : jaké má příčiny a co je možné s ní udělat] / A. Bučkova -- rus

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 89, č. 9 (2017), s. 70-76.

Pokud dítě zlobí, je dobré si nejprve pohovořit s rodiči. Každé dětské zlobení má svou příčinu, ať je to únava nebo přemíra aktivit, hněv vůči členu rodiny nebo prostě črta jeho charakteru. Nezřídká také dítě vzhledem k svému věku nerozumí, co po něm vlastně chceme. A může to být i napodobení jeho oblíbeného hrdiny z filmu. Jsou určité formy zlobení, např. agrese, které je nutno ukončit okamžitě, jinak je vždy dobré situaci si s dítětem vysvětlit. Vyplatí se dávat jednoznačné pokyny a nepřipouštět alternativní řešení. Efektivním řešením je nedopřát dítěti za trest něco, co má rádo, na co se těšilo, ale pouze v případě, že to vnímá jako trest spravedlivý. Nakonec dává autorka další rady rodičům, jak různě reagovat na dětskou neposlušnost.

předškolní dítě ; pedopsychologie ; únava ; charakter ; trest ; chování ; rodiče ; Rusko ; zlobení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469932>

4.

A pedagogy of multiliteracies : young children and multimodal learning with tablets [Pedagogika multigramotnosti : mladší děti a multimodální učení pomocí tabletů] / Nicola J. Yelland -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational technology -- ISSN 0007-1013 -- Roč. 49, č. 5 (September) (2018), s. 847-858.

Prezentace výsledků části rozsáhlejší australské případové studie realizované během čtyř let s dětmi ve věku 2 až 12 let. Data prezentovaná v článku se týkají dětí ve věku 4-8 let ze škol pro děti ze sociálně slabšího prostředí. Studie sledovala práci učitelů, jejímž cílem byla podpora rozvoje gramotnosti těchto dětí pro 21. století. Metodou pozorování byly mapovány pedagogické strategie učitelů a zkušenosti dětí s učením. Základním východiskem se stala pedagogika multigramotnosti. Cílem byla podpora učitelů při využívání tabletů k transformaci jejich pedagogických přístupů a praktik a posun od důrazu na digitální dětství ke konceptu multimodálního učení pro dětství 21. století.

funkční gramotnost ; informační gramotnost ; počítačová gramotnost ; pedagogická podpora ; předškolní věk ; mladší školní věk ; cíl výchovy ; didaktické využití počítače ; případová studie ; Austrálie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470138>

5.

Razvitije emocional'noj kompetentnosti semej vospitannikov : psihologičesko-pedagogičeskaja gostinaja [Rozvoj emocionální kompetence rodin dětí : psychologicko-pedagogická sezení] / A. Astapenko -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 89, č. 12 (2017), s. 45-48.

Nejdůležitějších výchovným aspektem pro vývoj malého dítěte je jeho rodina. Vztah dítěte s rodiči ho učí osvojovat si základní morálně-etické a mravní hodnoty. V současnosti však vzniká mezera v emocionálních kontaktech rodičů s dětmi, což vede k mnohým nesrovnalostem a konfliktům. Problém rodinné výchovy v Rusku je řešen na úrovni státu, společnosti a školy. Vznikají sociální organizace a společenská zařízení, které poskytují sociální i psychologickou pomoc rodičům malých dětí. Jednou z nových forem jejich práce jsou psychologicko-pedagogická sezení, která poskytují podmínky pro společnou účast dětí a rodičů. Článek blíže seznamuje s jejich hlavními úkoly a jejich realizací. Podrobně popsána je struktura setkání, jeho teoretická a praktická část a společné hry rodičů s dětmi.

předškolní výchova ; dítě ; vztah rodiče-dítě ; citový vývoj ; pomoc ; hra ; rodičovská účast ; pedopsychologie ; způsobilost ; Rusko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470069>

6.

Razvitije pozitivnoj gendernoj identičnosti u staršich doškol'nikov

[Rozvíjení pozitivní genderové identity u předškoláků staršího věku] / O.

Nagel' -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 89, č. 12 (2017), s. 12-19.

Článek rozebírá specifika genderového vzdělávání předškoláků. Na jejich stanovení mají vliv tradiční modely chování (náboženské, národní, sociokulturní) žen a mužů ve společnosti, ale i celosvětová tendence rovnoprávnosti mužů a žen v pracovní i osobnostní sféře. Představeny jsou genderové ukazatele, které měří efektivitu genderově rozlišených programů předškolního vzdělávání. Je zde vysvětlen pojem pozitivní genderová identita, která napomáhá udržet rovnováhu úkolů socializace a individualizace ve vývoji dítěte.

předškolní výchova ; předškolní věk ; gender ; identita ; vývoj dítěte ; vzdělávací program ; ukazatel ; efektivnost vzdělávání ; socializace ; individualizace ; chování ; Rusko ; rovnoprávnost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470049>

7.

The relative impact of aligning Tier 2 intervention materials with classroom core reading materials in grades K-2 [Relativní dopad sladění materiálů z programu Tier 2 s materiály používanými pro celou třídu pro výuku čtení v prvních dvou ročnících základní školy] / Barbara R. Foorman, Sarah Herrera, Jennifer Dombek -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 118, č. 3 (March 2018) (2017/2018), s. 477-504.

Americká studie realizovaná během dvou školních roků (2013/2014 a 2014/2015) v 55 floridských základních školách s podprůměrnými výsledky porovnávala dva typy intervencí s cílem zlepšení výkonu žáků ve čtení a jazykových dovednostech. Jeden typ intervence kombinoval základní výukové materiály s materiály intervence Tier 2 a druhý byl založen na samostatných intervenčních materiálech. Sledovány byly změny v dovednostech čtení a slovní zásobě u téměř 3,5 tisíce dětí. Oba typy intervencí byly implementovány v malých skupinách 4-5 žáků 45 minut každý den po dobu 27 týdnů. Oba typy intervencí přinesly srovnatelné pozitivní výsledky.

čtení ; jazyková dovednost ; zákrok ; první stupeň ; základní škola ; zlepšení ; slovní zásoba ; komparace ; výsledek výzkumu ; Spojené státy americké ; ročník 1-2 ; výukový materiál

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470287>

8.

School connectedness and the primary to secondary school transition for young people with autism spectrum conditions [Svázanost se školou a podmínky pro přechod ze základní na střední školu u žáků s poruchou autistického spektra] / Judith S. Hebron -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 88, č. 3 (September) (2018), s. 396-409.

Žáci s poruchou autistického spektra (PAS) stojí ve škole před mnohými výzvami, od prospěchu přes sociální inkluzi k vlastnímu duševnímu zdraví. Jedním z nejdůležitějších faktorů při přechodu ze základní na střední školu je svázanost se školou. Prezentované studie se zúčastnilo 28 žáků s PAS a 21 intaktních žáků, u kterých byla měřena svázanost se školou od konce základní

do druhého ročníku střední školy. V každém ročníku žáci vyplňovali dotazník týkající se jejich smyslu pro pocit sounáležitosti se školou. Autističtí žáci vykazovali pozitivní úroveň svázanosti se školou i přesto, že byla nižší než u jejich typicky se vyvíjejících vrstevníků. Rozdíl se téměř smazal v prvním ročníku střední školy. Další výsledky ukázaly na nutnost žáky s PAS lépe monitorovat a poskytovat jim více podpory.

žák ; postižený ; autismus ; autistický jedinec ; emoce ; emocionální adaptace ; přechod ze základní na střední školu ; školní adaptace ; longitudinální výzkum ; Velká Británie ; sounáležitost

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469843>

9.

Teachers' Instructional Adaptations : A Research Synthesis [Adaptivní výuka : syntéza výzkumu] / Seth A. Parsons, Margaret Vaughn, Roya Qualls Scales, Melissa A. Gallagher, Allison Ward Parsons, Stephanie G. Davis, Melissa Pierczynski, Melony Allen -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 88, č. 2 (April) (2018), s. 205-242.

Výzkumníci uznávají adaptivní výuku jako součást efektivní výuky. Pedagogové přizpůsobují své výklady probíraných látek podle sociálních, jazykových, kulturních a vzdělávacích potřeb svých žáků a studentů. Autoři v příspěvku uvádějí, jak je adaptivní výuka definována a koncipována ve výzkumné literatuře mezi lety 1975 a 2014, rozebírány jsou metody používané ke studiu přizpůsobování výuky učiteli a výsledky těchto studií.

adaptabilita ; výuka ; forma výuky ; adaptace ; didaktika ; efektivnost vzdělávání ; učitel ; výklad ; potřeba ; žák ; student ; výzkum ; metoda výzkumu ; adaptivní výuka ; 1975-2014

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469621>

10.

The Three Generations of Cultural Capital Research : A Narrative Review
[Tři generace výzkumu kulturního kapitálu : narativní přehled] / Scott Davies,
Jessica Rizk -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 88, č. 3 (June)
(2018), s. 331-365.

Autoři zkoumají vývoj pojetí kulturního kapitálu podle Pierra Bourdieu v americkém vzdělávacím výzkumu. Přístup amerických vědců rozdělují do období tří generací. První generace v 70. a 80. letech 20. století porozuměla koncepci v rámci širších tradic výzkumu mobility, stratifikace ve vzdělávání a teorie konfliktů. Mezi koncem osmdesátých let a počátkem roku 2000 vytvořila druhá generace vědců tři varianty konceptu. Během uplynulého desetiletí zpracovala třetí generace tyto varianty do tří odlišných proudů. Jedná se o tradici DiMaggio, která pojímá kulturní kapitál jako zdroj, který ovlivňuje výsledky studentů. Druhý proud, tradice Lareau, využívá kvalitativní pozorování k interpretaci kulturního kapitálu jako rodinných strategií, které se přizpůsobují školním výsledkům. Třetí proud, tradice Collins, nabízí pojetí kulturního kapitálu jako významu, který usnadňuje rituální interakce.

pedagogická sociologie ; sociální postavení ; školní úspěšnost ; výzkum ; vědec ; kvalitativní výzkum ; rodinná výchova ; zvyk ; sociální mobilita ; konflikt ; teorie ; Bourdieu, Pierre, ; DiMaggio, Paul ; Lareau, Annette ; Collins, Randall ; Bourdieu, Pierre, ; Spojené státy americké ; kulturní kapitál ; 1970-2017

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469810>

11.

Unterrichtsstörungen, Beziehung und Klassenführung aus Lehrer-, Schüler- und Beobachterperspektive [Rušení při vyučování, vztahy a vedení třídy z perspektivy učitele, žáka a pozorovatele] / Alexander Wettstein, Marion Scherzinger, Erich Ramseier -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Psychologie in Erziehung und Unterricht -- ISSN 0342-183X -- Roč. 65, č. 1. Quartal (2018), s. 58-74.

Příspěvek představuje metodiku multimetodického výzkumu Vnímání sociálních interakcí ve vyučování, který je zaměřený na zkoumání fenoménu vyrušování ve třídě a na vztahy v rámci třídy - šetří se, jak učitelé, žáci a externí pozorovatelé vnímají rušivé elementy ve třídě, vztahy v rámci třídy a způsob vedení třídy.

Způsob vyrušování se klasifikuje podle 4 základních skupin: 1) neagresivní rušivé chování žáků, 2) agresivní (násilnické) chování žáků, 3) agresivní chování učitele vůči žákům, 4) rušivé prvky v didakticko-metodickém nastavení vyučování. Konstatuje se, že vyrušování ve třídě se dá předejít dobrými vztahy mezi učitelem a žáky, adaptivním vedením třídy a inspirativní výukou. Dobrý vztah žáků k učiteli koreluje s jejich motivací k učení.

neukázněnost ; učitel ; pozorování ; pedagogický výzkum ; žák ; agresivita ; metodika ; didaktika ; výsledek výzkumu ; vztah učitel-žák ; výuka ; násilí ; adaptace ; motivace učení ; srovnávací výzkum

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469664>

12.

Using children's drawings to examine student perspectives of classroom climate in a school-within-a-school elementary school [Využití dětských kreseb ke zkoumání vnímání klimatu třídy v základní škole spojující v jedné budově spádovou školu a školu specializovanou] / Jennie L. Farmer, Mindy Spearman, Meihua Qian, Alison E. Leonard, Suzanne Rosenblith -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 118, č. 3 (March 2018) (2017/2018), s. 384-408.

Model škola ve škole budovaný v USA od začátku 60. let 20. století v sobě zahrnuje běžnou spádovou základní školu a specializovanou školu. V článku prezentovaný výzkum zjišťoval, jak žáci školy, v níž je umístěna i škola pro vysoce nadané žáky, vnímají třídní klima, a to na základě analýzy kreseb dětí. Zjistilo se, že klima ve třídách pro nadané žáky se od běžných tříd liší. Důležité pro žáky se ukázalo takové klima ve třídě, které podporuje komunitu, protože v něm vznikají mezi žáky vazby a podporuje i aktivní zapojení žáků do plnění úloh.

kresba ; analýza ; klima třídy ; základní škola ; speciální třída ; nadaný ; vysoce nadaný ; společenství ; vztahy mezi vrstevníky ; vnímání ; výsledek výzkumu ; Spojené státy americké

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470284>

13.

Verkörperungen zwischen Normalisierung und Subjektivierung : zur Anthropologie und Sozialtheorie pädagogischer Praxis der Körperbildung und -erziehung [Včlenění mezi normalizaci a subjektivizaci : k antropologii a sociální teorii pedagogické praxe tělesné výchovy] / Malte Brinkmann -- ger -
- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vierteljahresschrift für Heilpädagogik und ihre Nachbargebiete : VHN -- ISSN 0017-9655 -- Roč. 87, č. 3 (2018), s. 191-204.

Příspěvek se zabývá teoretickými základy inkluzivního vzdělávání a vzdělávacích teorií v oblasti tělesnosti a tělesného rozvoje. Věnuje se dualistickému chápání antropologie v minulosti (počínaje Platonem k Descartovi a Kantovi) i v současném diskursu nahlíženém z genderového a postfeministického hlediska i z pohledu kognitivní vědy a lékařství. Představuje Foucaultovu teorii těla: 1) tělo jako nástroj včlenění do ekonomických systémů a výrobních plánů (tělo ovladatelné, kontrolovatelné), 2) tělo jako nástroj biologických procesů. Autor příspěvku na základě uvedených teorií uvažuje o způsobu, jak stanovit (s ohledem na sociální, fyzické, emocionální a estetické principy) co nejučinnější postupy v inkluzi v oblasti tělesné výchovy.

teorie ; pedagogika ; praxe ; tělesná výchova ; historické hledisko ; inkluzivní vzdělávání ; tělesný vývoj ; lidské tělo ; diskuse ; gender ; feminismus ; kognitivní vývoj ; věda ; medicína ; ekonomika ; výroba ; plán ; kontrola ; biologie člověka ; emocionalita ; estetika ; antropologie ; dualismus ; sociální princip ; inkluze

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469877>

14.

Young children, digital media and smart toys : how perceptions shape adoption and domestication [Mladší děti, digitální média a chytré hračky : jak vnímání formuje jejich přijetí a zdomácnění] / Rita Brito, Patrícia Dias, Gabriela Oliveira -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational technology -- ISSN 0007-1013 -- Roč. 49, č. 5 (September) (2018), s. 807-820.

Příspěvek shrnuje dosavadní znalosti o problematice tzv. chytrých hraček v životě mladších dětí (do 8. roku věku) a představuje portugalský výzkum, jehož

cílem bylo zodpovězení dvou otázek: jak se chytré hračky dostávají do rodiny a jak se zde domestikují (a jaké faktory usnadňují nebo komplikují tyto procesy)? Data byla získána během návštěv v oslovených rodinách sestávajících z úvodního představení studie, herních aktivit a polostrukturovaného rozhovoru vedeného zvláště s rodiči a zvláště s dítětem. Sledovány byly socio-demografické údaje, informace o digitálních praktikách a to, jak chytré hračky vnímají rodiče a děti, jak si s nimi děti hrají a jak do hry s nimi zasahují rodiče.

hračka ; počítačové aplikace ; informační technologie ; předškolní dítě ; mladší školní věk ; rodiče ; výzkum ; Portugalsko ; chytré hračky

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/470134>

15.

Zwei Mütter - zwei Kinder : eine vergleichende Fallstudie zur Entwicklung von Kindern intellektuell beeinträchtigter Eltern [Dvě matky - dvě děti :

srovnávací případová studie k vývoji dětí mentálně postižených rodičů] /

Dagmar Orthmann Bless, Chantal Hinni, Karina-Linnéa Hellfritz -- ger --

Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vierteljahresschrift für Heilpädagogik und ihre Nachbargebiete : VHN -- ISSN 0017-9655 -- Roč. 87, č. 1 (2018), s. 27-41.

Příspěvek představuje případovou srovnávací studii, jež se věnuje otázkám vývoje dětí, které vychovávají rodiče s mentálním postižením. Srovnával se vývoj dvou dětí od jejich narození do věku dvou let v kontextu možností a prostředků jejich rodičů a sociálně vývojové charakteristiky jejich rodinného systému. V příspěvku jsou obě rodiny představeny a je podán životní příběh obou rodičovských párů. Z komparativní analýzy vyplývá, že ve věku dvou let se u sledovaných dětí ukazují významné rozdíly v kognitivním, jazykovém, motorickém a adaptačním vývoji. Matka dítěte, jež se rozvíjelo přiměřeně věku, měla vyšší kognitivní a adaptivní kompetence, lepší fyzickou i psychickou kondici a vyšší společenskou podporu než matka druhého sledovaného dítěte, které bylo ve věku dvou let závažným způsobem vývojově opožděné.

matka ; rodiče ; kojeneček ; dítě ; vývoj dítěte ; mentálně postižený ; rodina ; sociální prostředí ; životní příběh ; srovnávací analýza ; jazyková dovednost ; kognitivní vývoj ; motorika ; adaptabilita ; poznávací schopnost ; způsobilost ; tělesná zdatnost ; psychické vlastnosti ; sociální postavení ; věk 0-2 ; kazuistika

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/469765>